

Ülevaade senistest ja kavandatud tegevustest seonduvalt Kikepera looduskaitsealal taastamistööde läbiviimise kavatsusega

Koostatud lähteülesandes on taastamisala ulatust võrreldes taastamiskava esimese versiooniga oluliselt laiendatud.

Seniste tegevuste kavandamine ja laiendamise ettepanek põhinevad Kikepera looduskaitseala kaitse-eeskirjas ja kaitsekorralduskavas antud suunistele. Need on järgnevad:

- kaitse-eesmärkide soodsa seisundi saavutamiseks on nii piirangu- kui ka sihtkaitsevööndis vajalik metsa- ja sookoosluste loodusliku veerežiimi taastamine;
- loodusliku veerežiimi taastamine on vajalik, et parandada alal esinevate märgalade ja kuivendusmõjuga metaelupaikade seisundit;

Nende eesmärkide saavutamiseks tuleb leevendada kuivenduskraavide mõju ja vajaduse korral sulgeda kraave. Täiendavalt on Kikepera taastamistööde läbiviimise vajalikkust käsitletud RailBaltica trassi rajamisega seonduvate hüvitusmeetmete kavandamisel. Kohaliku kogukonna ja Saarde vallavolikogu poolt on esitatud vastuväiteid taastamistööde läbiviimiseks ja ettepanekud taastamistöödest loobumiseks kas tervikuna või siis konkreetsetel aladel. Ettepanekute käigus on esitatud kahtlused, kas ja kuivõrd taastamistööd toetavad EL ja Eesti kliimapolitiikat kasvuhoonegaaside sidumiseks. Samuti nähakse ohuna metsade hukkumist ja ei peeta põhjendatuks metsa moodustavate puuliikide kasvutingimuste halvendamist. Esitatud vastuväiteid ja ettepanekuid käsitletakse taastamistööde edasise kavandamise käigus (sh käsitletakse ettepanekuid, mis kajastuvad 29.04 kohaliku kogukonnaga peetud jalutuskooosoleku põhjal koostatud memos ja sellest väljakujunenud edasises kirjavahetuses). Samuti on projekti meeskonnale edastatud Saarde vallavolikogu ja paljude piirkonna elanike vastuseis Kikepera lka moodustamisele 2017. aastal.

2024. a esimeses pooles arutuse all olnud taastamiskavas välja pakutud lahendust on muudetud või täiendatud järgnevas:

- taastamisala on laiendatud eesmärgiga saavutada taastamistöödega veerežiimi taastumine maastikuüleselt, arvestades mh ka varasemate taastamistööde mõjualaga. Samuti on taastamistööde ala laiendatud Katku soo ümbrusesse.

- vähendatud on taastamistööde ulatust aladel, mis on ülejäänud taastamisalast eraldatud ja piirnevad mh ka tee-äärsete kraavidega. Vastavas osas on välja arvatud Kaskealuse tee äärne kõdusoo (metsakvartal VN096) ja Jaani tee ääres KP322. Samuti on loobutud taastamistööde kavandamisest aladel, mis ei moodusta ühtset hüdroloogilist tervikut seniste taastamisalade ega ka kavandatavate taastamistööde aladega (metsakvartalid VN052, KK016, KK022).

- kodusoometsades kavandatakse kraavide **osalist** sulgemist – veetaseme tõstmist kraavi põhjakõrguse või ülevoolupaisude rahamise abil.

- mõjualas paiknevatel teedel säilivad liikumisvõimalused ja projekteerimise käigus kavandatakse vajadusel nende ümberehitust.

- Mõrdapera oja ääres paikneva jahionni rekonstrueerimine.

2024. a esimesel poolel aset leidnud tegevused

- 18.12.2023 Saarde vallavalitsus küsib Eesti Maaülikooli Metsanduse ja inseneeria instituudilt arvamust Kikepera veerežiimi taastamiskavale
- 19.12.2023 Eesti Maaülikooli Metsanduse ja inseneeria instituut esitab Saarde vallavalitsuse palvel arvamuse Kikepera veerežiimi taastamiskavale, milles seatakse kahtluse alla taastamise vajalikkus
- 3.01.2024 RMK, keskkonnaamet, ELF ja TÜ esindajad kohtuvad Saarde valla volikogu ning vallavalitsuse esindajatega
- 10.01.2024 ELF, TÜ ja RMK korraldavad avaliku koosoleku Kikepera veerežiimi taastamiskava tutvustamiseks, kohal viibisid ka mitmed Saarde vallavolikogu liikmed ja keskkonnaameti esindajad.
- 19.01.2024 Saarde vald saadab seisukohad ELFile, millega annavad märku, et Saarde vallavolikogu keeldub taastamiskava kooskõlastamast
- 25.01.2024 ilmub Pärnu Postimehes [Jaanus Männiku artikkel](#)
- 20.02.2024 ilmub Pärnu Postimehes [ELF, TÜ ja RMK ühine artikkel](#) seisukohtade selgitamisega
- 02.02.2024 ELF esitab palve Saarde vallale lükata otsustamine edasi
- 09.02.2024 Saarde vallavalitsus nõustub täiendavate läbirääkimistega ning nimetab ühtlasi projekti WaterLANDS juhtrühma liikmeteks Saarde valla poolt vallavalitsuse esindajana Jaanus Männiku ning kohaliku kogukonna esindajana Kadri-Aija Viigi
- 12.02.2024 avaldab ELF WaterLANDs Eesti partnerite nimel soovi kohtuda Eesti Maaülikooli Metsanduse ja inseneeria instituudiga, et arutada laiemalt veerežiimi taastamist märgades metsades
- 22.02.2024 keeldub Eesti Maaülikooli Metsanduse ja inseneeria instituut kohtumisest WaterLANDSi partneritega
- 22.03.2024 kohtus projekti meeskond Rail Baltic (RB) keskkonnaosakonnaga
- 29.04.2024 jalutuskooosolek Kikepera lka-l eesmärgiga selgitada taastamistööde läbiviimise põhimõtteid ja koguda tagasisidet taastamistööde senisele kavale. Koosoleku protokoll ja kogutud tagasiside leitavad [lingil](#).
- 16.05.2024. Saarde vallavolikogu otsustab mitte toetada Kikepera veerežiimi taastamise kava plaanitavas mahus. Otsus leitav [lingil](#).
- Kevad 2024 Tartu Ülikool otsib võimalusi, et kohtuda Eesti Maaülikooli Metsanduse ja inseneeria instituudiga, et seminari käigus arutada laiemalt looduse taastamise teemadel. Võimalik arutelu aeg on lükkunud juunist septembrisse.

Tegevusplaan juuli 2024-juuli 2025

- juuni-juuli 2024. I. Ojaste koostatud hinnang metsise elupaikade taastamisele Kikepera lka-l.
- juuli 2024 – kooskõlastuste ja tagasiside küsimine laiendatud taastamistööde plaanidele järgnevatelt organisatsioonidelt: Põllumajandus- ja toiduamet, keskkonnaamet, RMK-sisene kooskõlastus, Saarde Vallavalitsus; Pärnu linn ja Põhja-Sakala Vallavalitsus.
- aug 2024 – projekteerimise hanke läbiviimine. Projekteerimine koosneb kahest etapist: uurimistööd ja tehniliste lahenduste koostamine.
- sept-dets 2024. Uurimistööde läbiviimine projekteerija poolt. Hinnangu koostamine taastamistöödega kaasnevale süsinikubilansi muutustele [koostaja loodusgeograafia kaasprofessor Ain Kull (TÜ)], et selgitada mh taastamistööde seotust ja mõju kliimapolitika eesmärkide täitmisele. Täiendavad välitööd projekti meeskonna poolt, et hinnata metsakoosluste seisundit ja veerežiimi võimalikust muutustest tingitud mõju metsa seisundile või võimalikule hukkumisele, sh I. Selli poolt Kikepera lka piiranguvööndite elupaikade inventuuriandmete kasutamine. Vähemalt 2 avalikku arutelu korraldus, et tutvustada uurimistööde tulemusi ja taastamistööde kavatsust ning koguda osalejatelt tagasisidet.
- sept 2024. Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli teadlaste arutelu taastamistöödega seonduvate küsimuste lahendamiseks.
- jaan-juuni 2024. Taastamislahenduste projekteerimine. Vähemalt 2 avalikku arutelu, et tutvustada projekteerimise lahendusi ning koguda osalejatelt tagasisidet.
- juuli 2024. Taastamistööde ehitushanke korraldamine eesmärgiga viia taastamistööd läbi ajavahemikus sügis 2025-sügis 2026.